

Hudobná pedagogika: Tomáš Boroš

Rozhovor: Peter Javorka

Festivaly: Pesaro, Salzburg, Bayreuth

Hudba Plus: Ostravské dny, Ian Mikyska

Pocta Gabriele Beňačkovej v SND

Koncerty v Pezinku a Žiline

Hudobný život
09/2025/R. 57

FESTIVAL

YOUNG EURO CLASSIC

Slovenský mládežnícky orchester v Berlíne

2,50 €

SLOVENSKÁ SAKRÁLNA HUDBA 20. STOROČIA

Album prezentuje rozmanitosť podôb katolíckej cirkevnej hudby predovšetkým v prvej polovici 20. storočia, keď ešte cirkevná hudba plynule nadväzovala na tradície 19. storočia. Vybrané vokálne diela na latinské a slovenské texty od V. Figuša-Bystrého, M. Moyzesa, J. Egryho, M. Schneidra-Trnavského, Š. Németha-Šamorínskeho, E. Suchoňa, J. Malovca a L. Stančeka nahralo komorné zoskupenie umelcov: Eva Šušková (mezzosoprán), Tomáš Šelc (basbarytón), Katarína Šárkózi (soprán), Júlia Urdová (spev, viola), Juraj Tomka (husle) a Sylvia Urdová (dramaturgia, organ, spev).

Bratislava 2024
HC 10064

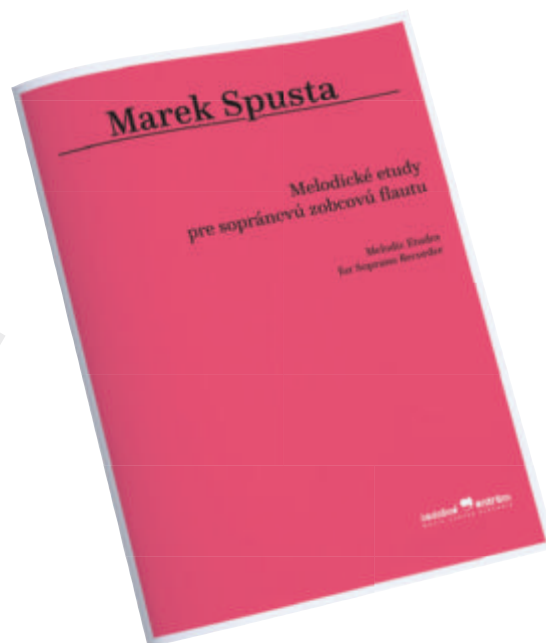

Nájdete vo vybraných kníhkupectvách
alebo na www.hc.sk

Marek Spusta

MELODICKÉ ETUDY PRE SOPRÁNOVÚ ZOBCOVÚ FLAUTU

Melodické etudy predstavujú doplnkový materiál k bežne používanému hudobnému materiálu na ZUŠ. Autor ich zoradil podľa náročnosti so zameraním na upevňovanie rytmického cítenia a rozvoj prstovej a dychovej techniky. Etudy sa pohybujú v najčastejšie používaných tóninách a sú určené pre žiakov od tretieho ročníka. Po dosiahnutí požadovanej úrovne prechádza žiak prirodzene zo sopránovej na altovú zobcovú flautu a môže pri štúdiu využiť ďalšiu notovú publikáciu autora z katalógu Hudobného centra *Etudy pre altovú zobcovú flautu* (2017).

Bratislava 2024
ISMN 979-0-68503-153-6

Nájdete vo vybraných kníhkupectvách
alebo na www.hc.sk

Obsah

Koncerty

- 2 Hudba v Pezinku – SND –
– Nová synagóga Žilina

Glosa

- 4 Classical:NEXT

Hudobné divadlo

- 6 Bayreuth medzi opojným zvukom
a tieňom konceptu
- 9 Operné leto v Salzburgu
- 12 Očarujúci spev aj kontroverzné
divadlo v Pesare

Reportáž

- 16 Slovenský mládežnícky orchester
v Berlíne
- 20 Festival MiraTone

Hudobná pedagogika

- 22 Hudba ako čin
(Tomáš Boroš)

Rozhovor

- 28 Pripraviť si dušu na komponovanie
(Peter Javorka)

Hudba Plus

- 33 Ostravské dny 2025
- 35 Umenie pomalého načúvania
(Ian Mikyska)

Recenzie CD a kníh

Poviedka

Vtáčik (V. Rozenbergová)

Editoriál

ROBERT KOLÁŘ

Fotografia na titulke nášho časopisu zachytáva okamih z vystúpenia Slovenského mládežníckeho orchestra so sólistom, vynikajúcim trubkárom Stanislavom Masarykom, na festivale Young Euro Classic v berlínskom Konzerthause. Završilo sa ním krátke, no intenzívne turné mládežníkov v polovici augusta, ktorému predchádzala nemenej intenzívna príprava pod vedením skúsených lektorov a napokon charismatickej dirigentky a skvelej fagotistky Sophie Dervauxovej. Mal som to šťastie sledovať vôbec prvé kroky SMO v čase jeho založenia v r. 2017 aj navštíviť generálku a prvý z troch koncertov tohtoročného turné v Piešťanoch – a kvalitatívny posun telesa ma v pozitívnom zmysle šokoval... Rovnako pozitívny dojem vo mne zanechalo vysielanie záverečného vystúpenia v nemeckom verejnoprávnom rozhlase. Bola to vynikajúca prezentácia našej kultúry na medzinárodnom pódii, nielen z hľadiska interpretácie, ale aj preto, že v programe figurovali traja slovenskí autori troch rôznych pokolení. O skúsenostiach a zážitkoch z príprav aj koncertných vystúpení sme popri zakladateľovi a umeleckom manažérovi projektu Adrianovi Rajterovi nechali prehovoriť troch z mladých účastníkov. Ich entuziazmus je priam nákazlivý a v našej kultúrnej obci dnes potrebný ako soľ!

Roky plodnej práce s mladými má na konte aj skladateľ, klavirista, pedagóg a dlhoročný rozhlasový redaktor Tomáš Boroš. V rozhovore s kolegyňou Janou Zelenkovou odhaľuje svoju cestu k hudobnej pedagogike, ale aj perspektívy jej ďalšieho vývoja. Ďalší skladateľ a klavirista, Peter Javorka, zasa odкрýva zákulisie svojej autorskej dielne, z ktorej v nedávnych rokoch vzišli diela, ktoré zarezonovali aj v medzinárodnom kontexte.

Koncertná rubrika je v aktuálnom čísle badateľne štihlejšia, čo odráža mierny útlm spojený s prázdninami. Chcem však upozorniť na texty o koncertoch v Žiline a Pezinku, kde sa výnimočné interpretačné výkony domácich umelkýň a umelcov snúbili s prezentáciou výnimočnej domácej tvorby.

Naopak, obsiahla je tentokrát rubrika Hudobné divadlo, ktorej priaznivci sa môžu tešiť na informačne hutné a – ako vždy – hlbavo kriticky polemizujúce zhrnutia špičkových zahraničných festivalov: Bayreuth, Salzburg, Pesaro...

A k tomu súčasná hudba z ešte bližšieho zahraničia: Ostravské dny 2025 pohľadom skladateľa Mateja Slobodu plus pohľad do sveta „československého“ skladateľa a multiinštrumentalistu Iana Mikysku v rozhovore s Ondrejom Veselým.

Skrátka, hudobný život vo svojej plnej kráse a pestrosti. Uprostred práve rozbehnutej jesennej koncertnej a festivalovej riavy sa v mene tímu našej redakcie ako zástupca šéfredaktorky Andrey Serečinovej teším na ďalšie stretnutie v októbri-vom vydaní.

:||

Mesačník **Hudobný život**/
9/2025 vychádza
v **Hudobnom centre**
Michalská 10, 815 36 Bratislava
IČO 00 164 836

Zapísané v zozname periodickej
tlače MK SR pod ev. číslom
EV 3605/09

Redakcia: Šéfredaktorka: Andrea
Serečinová (kontakt: andrea.sere-
cinova@hc.sk, +421 2 20470420,
0905 643926), redaktori: Robert
Kolář (robert.kolar@hc.sk), Jana
Dekánková (jana.dekankova@
hc.sk), Jana Zelenková (jana.ze-
lenkova@hc.sk), externá redakčná
spolupráca: Robert Bayer (robert.
bayer@hc.sk), jazykové korektúry:
Marcel Olšák, korektúry českých
textov: Lucie Lukášová, grafická
úprava: Peter Beňo

Distribúcia a marketing: Patrik
Sabo (tel: +421 2 20470460, fax:
+421 2 20470421, distribucia@
hc.sk) • **Adresa redakcie:** Michal-
ská 10, 815 36 Bratislava 1, www.
hc.sk/hudobny-zivot/ • **Grafický
návrh:** Pergamen Trnava • **Tlač:**
ULTRA PRINT, s. r. o., Bratislava
• **Rozširuje:** Slovenská pošta,
a. s., Mediaprint-Kapa a súkrom-
ní distributéri • **Objednávky
na predplatné prijíma každá
pošta a doručovateľ Slovenskej
pošty, alebo e-mail:** predplatne@
slposta.sk • **Objednávky do zahra-
ničia** vybavuje Slovenská pošta,
a. s., Stredisko predplatného tlače,
Uzbecká 4, P.O.BOX 164, 820 14
Bratislava 214, e-mail: zahranicna.
tlac@slposta.sk • **Objednávky
na predplatné prijíma aj redakcia
časopisu.** Používanie novinových
zásielok povolené RPPBA Pošta 12,
dňa 23. 9. 1993, č. 102/03 • **Indexo-
vé číslo** 49215. ISSN 13 35-41 40
(tlačené vydanie), ISSN 2729-7586
(online, pdf verzia) • **Obálka:**
Slovenský mládežnícky orchester,
Stanislav Masaryk a Sophie Der-
vaux v berlínskom Konzerthause.
Foto: Konzerthaus Berlin/Kai
Beinert • **Názory a postoje** vyjad-
rené v uverejnených textoch nie sú
stanoviskom redakcie. Redakcia si
vyhradzuje právo redakčne upra-
vovať a krátiť objednané i neob-
jednané rukopisy. Texty akceptu-
jeme len v elektronickej podobe. •
Vyhľadávať v dátach uverejnených
v tomto čísle môžete na adrese
www.siac.sk

Koncerty

5. 9. 2025

Pezinok, Dolný kostol

Hudba v Pezinku

Paolo Vuono, Martin Ruman,

Andrej Gál, Peter Javorka

Figuš-Bystrý – Fauré

10. ročník cyklu Hudba v Pezinku sa začal výnimočne, výstižne ilustrujú úroveň pezinskej koncertnej série s prostým názvom, no s ambíciami a kvalitou, ktoré by bez najmenších pochybností obstáli aj v neďalekom hlavnom meste. Dramaturg a organizátor, klavirista Ivan Koska do svojho rodného mesta prinesie každoročne 4–5 komorných koncertov so špičkovými slovenskými interpretmi, pravidelne do repertoáru radiac slovenskú hudbu s dôrazom na diela pezinských rodákov – Suchoňa a Rajtera.

Prvý tohtoročný koncert priniesol koncept, ktorý by si zaslužil rezonovať v širšom kontexte. *Klavírne kvarteto Es dur op. 48* Viliama Figaša-Bystrého znelo ako pripomienka 150. výročia skladateľovho narodenia, no jasne vykročilo z mantinelov úctivej spomienky, pretože obsahovo i interpretačne prinieslo veľké prekvapenie. Opäť rezonovalo to staré známe, že naše búchanie sa do hrude primálo korešponduje s poznaním vlastnej kultúry, s pestovaním a kultivovaním dedičstva minulosti a elit. Figašovo *Klavírne kvarteto* – mimochodom, prvé slovenské dielo svojho druhu – upadlo do zabudnutia a príležitostne sa v zornom uhle odbornej verejnosti nakrátko zjavilo v 70. rokoch v čase skladateľovej storočnice. Do tlače ho (v revidovanej autorskej verzii) pripravilo až Hudobné centrum v r. 2023 a novodobú premiéru malo len nedávno, 23. 4. v cykle (Ne) známa hudba v bratislavskom Dome Albrechtovcov so zostavou, ktorá dielo uviedla aj v Pezinku.

Figašova hudba tu znie reprezentatívne, poslucháčsky atraktívne a interpretom ponúka plnohodnotné možnosti realizovať sa v komornom žánri. Skladateľ hýri náladami, prináša pre žáner typické rôznorodé hráčske interakcie, faktúry, ale najmä bohatosť a krásu melodickej invencie, ktorá poslucháča pri

hľadaní paralel s veľkými menami bude zvädzať k porovnávaniu možno raz so Schumannom, inokedy s Dvořákom, no nakoniec ho bezpečne privedie práve k slovenským žriedlam.

Čo viac si priat? Hrajme a počúvame Figašovo *Klavírne kvarteto*, strácajme komplexu menejcennosti a tešme sa z krásy jeho hudby. Porovnávanie s Faurého harmonicky i skladateľskou poetikou odvážnejším *Klavírnym kvartetom*, ktoré zaznelo následne, sú zbytočné a zradné. Áno, Figašova hudba pri hľadaní jej pozície na pomyselnom „meradle“ vývoja či nejakej progresívnosti bude pôsobiť „neaktuálnejšie“. Ale to je už iná téma, ktorá sa nedá komentovať bez vnímania historicko-politických kontextov, a priznajme si, že v koncertnej sále či v slúchadlách napokon aj tak rozhoduje zážitok. V ten večer k nemu prispeli aj všetci interpreti v pezinskom Dolnom kostole. Obe diela – raritný Figaš-Bystrý i známejší, no u nás aj tak takmer nehraný Fauré (napriek neopakovateľnému pôvabu) –, zneli v poctivej súhre, intonácii, ale najmä vrúcne a s dramaturgickým ťahom. Okrem klaviristu Petra Javorku, na ktorom bol prirodzený nápor, veľmi príjemne prekvapil huslista Paolo Vuono, aktuálne vedúci sekcie druhých huslí v orchestri SND (sic!).

Dúfajme, že vynaloženú námahu pri našťudovaní oboch diel bude môcť táto zostava ešte veľakrát zužitkovať. Zaslúžia si to autori, hudobníci, ale najmä poslucháči.

ANDREA SEREČINOVÁ

6. 9. 2025

Bratislava, Opera SND

Tribute Gabriela Beňačková

Eva Hornyáková, Jana Hrochová,

Maida Hundeling,

Mária Porubčinová,

Corinne Winters, Pavol Bršlík,

Orchester Opery SND,

Tomáš Brauner

Schönberg – Wagner – Giordano –

Boito – Gounod – Suchoň –

– Smetana – Janáček

SND otvorilo 106. divadelnú sezónu holdom sopranistke svetového mena Gabriele Beňačkovej. Obe polovice koncertu uviedli videozáznamy vystúpení umelkyne – nahrávka árie *Měsíčku na nebi hlubokém* z otvorenia novej budovy SND z r. 1977 a ukážka pôvabnej interpretácie monológu Katreny *Žiale* z filmového spracovania *Krútňavy*.

Ambícia povýšiť koncert na vysokú umeleckú úroveň výberom sólistov i repertoáru bola citeľná od začiatku. Hneď na úvod zaznela predohra k Schönbergovým *Piesňam z Gurre* a dve piesne *Schmerzen* a *Träume* zo zbierky *Wesendonck-Lieder* Richarda Wagnera. Pôvodne plánovanú Ninu Stemmeovú v tomto programe korektne nahradila nemecká dramatická sopranistka Maida Hundeling. Aj ária Maddaleny di Coigny *La mamma morta* z opery *Andrea Chénier* Umberta Giordana sa zaradila k náročným titulom a v interpretácii Márie Porubčinovej bola jedným z vrcholov koncertu. Speváčka krásne pracuje so svojím voluminóznym sopránom, kladúc dôraz na výraz a dynamickú rôznorodosť.

Lyrické obdobie G. Beňačkovej pripomenuli árie dvoch Margarét – *L'altra notte in fondo al mare* z Boitovho *Mefistofela* v podaní Američanky Corinne Wintersovej a *O Dieu! Que de bijoux* z Gounodovho *Fausta* v interpretácii sólistky opery SND Evy Hornyáčkovej. Winters, ktorá už ovládla najdôležitejšie svetové javiská, stála na javisku SND po prvýkrát. Jej muzikalita a výraz, opierajúci sa o kvalitnú techniku, sú obdivuhodné.

Výber árií korunoval druhú polovicu večera. Po filmovej ukážke z *Krútňavy* uviedla Porubčinová uspávanku z tejto

Figašovo klavírne kvarteto jasne vykročilo z mantinelov úctivej spomienky.